

Marugoto Bevezető/Kezdő (A1) (KATSUDOU) Tanítási segédlet

1. Óra szerkezet/felépítés terv (Óraterv példa 3. téma)

T3 Ételek: 5. lecke – Mit szeretsz? (90-120 perc)

Tevékenység	Cél	Példa a haladásra	Idő
Bevezetés a témába	Háttértudás felelevenítése, motiváció	A fényképet nézve anyanyelven vagy közvetítő nyelven megbeszéljük, hogy mit tanulunk ebben a témában. Ételek, éttermi rendelés módja, közös étkezés stb. jöhetnek elő várhatóan.	5 perc
Can-do ellenőrzés	A tanulási cél világossá tétele	Eloolvassuk a Can-do-t. Felidézzük a használható helyzeteket magunk körül.	
1. Szereted a húst? (30-40 perc) (1. szituáció: Can-do 9 – Kedvenc ételeink bemutatása) A büfében kirakott ételeket nézegetjük. Megkérdezzük barátunktól, mit szeret, és odaadjuk neki.			
1-1 Hallgassuk és mondjuk	Szavak bevezetése	Hallgatás előtt: A tanulóknak kb. egy percet adunk, hogy megnézzék a 42. oldalon a fényképeket és a szöveget. Hallgatás: A hanganyagot hallgatva az ujjunkkal mutatjuk a fényképeket. Hallgatás után: Páros munka. Az egyik fél a latin betűkre támaszkodva mondja a szavakat, a másik hallgatja és rámutat a fényképre. Időnként cserélnek. Figyelem! - A hallgatás nem szó, hanem mondat szintű. A tanuló a mondatokban a „hús” stb. ételnevekre koncentrálna hallgatja a szöveget. Többször is meghallgatja. - A tanuló kiválasztja a neki szükséges szavakat és azokat jegyzi meg. Nem szükséges az összes szót megjegyezni.	10 perc
1-2 Hallgassuk meg!	Hallás utáni szövegértés (Hallgatva megértjük, hogy milyen helyzetben, szövegkörnyezetben, szerkezetben használatosak a nyelvtanok és szavak.)	Előkészületek: A példát meghallgatva megbizonyosodunk a szituációról és a feladat menetéről. Figyelem! Hallgatás közben az illusztrációkat és szituációt támpontként használva próbálunk következtetni a jelentésre. Elég, ha a célunknak megfelelő részeket kihalljuk, nem szükséges mindent megérteni. Az is fontos, hogy a lényegtelen részeket át tudjuk ugorni. Hallgatás: Meghallgatjuk a 2-5. feladatot. Hallgatás előtt kiemeljük azokat a pontokat, amire figyelni kell, majd a fókuszpontokat változtatva többször is végighallgatjuk.	10-15 perc

		<p>Hallgatás után: A válaszok ellenőrzésekor, feleletválasztós kérdésekkel vagy szavakkal válaszolunk. Itt nem várunk el mondat szintű beszédet. Ahhoz, hogy az „1-3 Beszéljünk párokban” feladathoz simán kapcsolódni tudjunk, meghallgatjuk, hogy a beszélgetésben milyen kifejezéseket használtak. Amennyiben nem tudjuk felidézni, a kifejezésekre figyelve többször is meghallgathatjuk. A jegyzet példamondatát felhasználva röviden elmagyarázzuk a „mo”-t és a „to”-t.</p>	
1-3 Beszéljünk párokban	Beszédgyakorlat (Célja, hogy a kifejezések segítségével saját magunkról tudjunk valós dolgokat elmondani.)	<p>Előkészületek: A párbeszéd alapján tisztázzuk, hogy milyen kifejezéseket használunk itt.</p> <p>Beszéd: Shadowinggal vagy utánzással gyakoroljuk a kifejezéseket. A pármunka után valós tényeket helyettesítünk be magunkról. A tanár visszajelzést ad, hogy van-e értelme a párbeszédnek. A jegyzet példamondatát felhasználva a „ga”-ról egyszerű magyarázatot adhatunk.</p> <p>Figyelem! - Az órán lehet nézni a kifejezéseket. Nem kell addig gyakorolni, amíg megjegyezzük. Azonban kerüljük, hogy felolvassák a szöveget a tankönyvből. Szeretnénk, ha néha párt cserélve addig beszélgetnének, míg idővel könyv nélkül is el tudják mondani a szöveget. - Az shadowing technika során a tankönyvet nem nézve kicsit késleltetve ismétljük az elhangzottakat. Mivel a jelentésén gondolkozunk hallgatás közben, mélyül a megértés és egyúttal folyamatosabbá válik a beszéd.</p>	10-15 perc
<p>2. Kávét iszol? (30-40 perc) → Alább az 1-gyel azonos módon haladunk. (2. szituáció: Can-do 10. – Ital ajánlása valakinek) A büféreggeli innivalóit nézegetjük, és el szeretnénk venni a barátunk adagját is.</p>			
<p>3. Mindig eszel reggelit? (20 perc) (3. szituáció: Can-do 11. – Reggelizési szokásaink bemutatása) A büféreggeliről választottunk ételt, leültünk az asztalhoz, és reggeli közben beszélgetünk. A jelenet a 45. oldalon: a büféreggeli jobbá tétele érdekében a hotel alkalmazottja interjút készít a vendégekkel.</p>			
Can-do ellenőrzés	Visszatekintés a ma tanultakra	Végignézzük a Can-do listát, és véleményt írunk, amelyet az anyanyelvünkön ismertetünk. Amennyiben van idő, a véleményeket az osztálynak is előadjuk.	5-10 perc

T3 Ételek: 6. lecke – Hol eszünk (90-120 perc)

Tevékenység	Cél	Példa a haladásra	Idő
<p>1. Ma hol eszünk? (40-45 perc)</p> <p>1. szituáció, Can-do 12.: Kedvenc ételünk</p> <p>2. szituáció, Can-do 13.: Közös ebéd helyszínének megbeszélése a barátunkkal</p> <p>Szituáció: munkatársunkkal vagy barátunkkal elmegyünk ebédelni. Egy olyan helyen beszélgetünk, ahol sok étterem sorakozik. A párbeszédet az információval rendelkező fél irányítja, a másik fél elfogadja a javaslatot.</p>			
<p>2. Együnk hamburgert! (40-50 perc)</p> <p>1. szituáció, Can-do 14.: Az étlapelolvasása</p> <p>Az eddigi tudásunk alapján megértünk egy valóságos (vagy ahhoz közeli) írott információt, amely szövegkörnyezetbe van ágyazva.</p> <p>2. szituáció, Can-do 15.: Egyszerű rendelés egy hamburgeresnél.</p> <p>Szituáció: egy gyorsétteremben rendelünk és ott helyben ebédelünk.</p>			
<p>Mindennapi élet és kultúra (5-10 perc)</p> <p>A tanulók megnézik a fényképet, és az anyanyelvükön vagy közvetítő nyelven beszélnek a csoporttársakkal vagy a tanárral az általuk megfigyelt dolgokról, vagy a kép kapcsán saját tapasztalatukról. A tanár olyan kérdéseket tesz fel, amelyek különböző felismerésekhez segítik a tanulókat.</p> <p>Példa a kérdésekre:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mit ábrázol ez a fénykép? Finom(nak tűnik)? Mit esznek? - Evett már ilyen étteremben?/Ettél már ilyen étteremben? - Ezek közül melyiket szeretné(d) megkóstolni? - Hogyan eszik?/Hogy eszel?→Szokás állva enni a környezetében? - A tanulókat megkérhetjük, hogy pl. óra után nézzenek utána valaminek az interneten, ami érdekli őket, vagy ténylegesen menjenek el egy japán étterembe, szerezzenek japán barátot a Facebookon, stb. Ezáltal remélhetőleg az elvont kulturális fogalmakhoz valóságos élmények kapcsolódnak majd, és felismerik, hogy a japán emberek is hozzájuk hasonlóan önálló egyéniségek, továbbá a japán társadalom is összetett, sokszínű, és folyamatosan változik, akár csak az a környezet, ahová a tanuló tartozik. <p>Figyelem!</p> <p>Ahhoz, hogy képesek legyünk az önreflexióra és mások véleményének elfogadására, fontos, hogy más emberekkel is beszéljünk. A tanártól többek között az a szerep várható el, hogy ösztönözze a tanulók közötti információmegosztást, ill. segítse elmélyíteni a tudást.</p> <p>Jó, ha a tanár a fényképpel kapcsolatos információkat rendelkezésre bocsájtja, de kerülendő, hogy a tanári magyarázat álljon az óra középpontjában.</p> <p>A „Mindennapi élet és kultúra” órán szükség van az anyanyelv vagy közvetítő nyelv használatára, ezért amennyiben a tanár nem beszél valamelyiket, kérjen segítséget valakitől (másik tanártól vagy önkéntestől).</p>			
Can-do ellenőrzés	Visszatekintés a ma tanultakra	Végignézzük a Can-do listát, és véleményt írunk, amelyet az anyanyelvünkön ismertetünk. Amennyiben van idő, a véleményeket az osztálynak is előadjuk.	5-10 perc

Gondolatok az írástanításról (hiragana, katakana)

Az adott kurzushoz igazítva tűzzünk ki célt, és annak megfelelően tanítsuk az írást-olvasást. Ebben a könyvben célunk, hogy a végére érve a benne szereplő szavak 60%-át el tudja olvasni a tanuló. Ennek érdekében a megtanítandó japán szavak mindegyike fölött szerepel a kiejtés latin betűvel. Az írás egyelőre csak a nevük és néhány rövidebb kifejezés másolására korlátozódik.

2. Amire az összes leckében figyelni kell

Minden leckében szerepelnek az alábbiak:

1. A lecke célja (a szituációk összeállításának, valamint a szavak és kifejezések kiválasztásának célja)
2. A nyelvtannal kapcsolatos megjegyzések. (Ne magyarázzuk túl, hanem csak a feladat végrehajtásához szükséges mértékben beszéljünk róla)
3. A tanóra legfőbb célja a megértés (Nem tanítjuk előre a nyelvtani formákat és nyelvtanokat. Hallás utáni szövegértés felől közelítünk, és hagyjuk, hogy a tanulók fedezzék fel a szükséges nyelvtani elemeket)
4. Szociolingvisztikai kiegészítés
5. Mindennapi élet és kultúra részhez a fényképválasztás indokai és a képek használata

1. téma: Japán nyelv

Az 1. leckében megismerjük a karakter jelölések fajtáit, a 2. leckében megértjük a szótagjelek és hangalakjaik rendszerét.

1. lecke – Jó napot!

① Jó napot! (Can-do 1.: Köszönések)

A „Japánban mit csinálunk?” kérdésre az általános válasz a b) ojigi (meghajlás), de ismertetjük, hogy a meghajláson kívül is vannak üdvözlések. A meghajlásnál az emberek közti távolságról (ami Japánban viszonylag messzinek mondható) is jó, ha beszélgetünk.

A [2] „Hallgassuk és mondjuk” rész azt mutatja, hogy a „Sayoonara!” (Viszontlátásra) kifejezésre különböző válaszok adhatók. Az „Osaki ni shitsureishimasu ⇔ Otsukaresamadeshita” ((Elköszönésként) Bocsnat előre megyek ⇔ Köszönöm a fáradozását!) kifejezéseknél az illusztrációból értetjük meg, hogy ez egy vállalati szituáció. A 6-9. „Sumimasen” három fajtáját is az illusztráció alapján, a használati szituációkból értetjük meg. Jó, ha beszélünk arról, hogy könnyed köszönetként lehet használni a „sumimasen” kifejezést.

A [3]. párbeszédet a gesztikulációra és az emberek közötti távolságra is figyelve hajtjuk végre.

Jó, ha a tanteremben körbe sétálunk, de ha erre nincs lehetőség, akkor elég, ha felállva több emberrel is eljátsszuk.

② Hiragana, katakana, kanji (Can-do 2.: Olvasás japánul)

A különböző nyelven írt kifejezések közül keressük ki a „konnichiwa” szót. A szavak bal felülől angol, kínai, koreai, arab, német, tai, orosz, hindi, mongol, japán és mianmari nyelvűek, összesen 11 nyelv szerepel. Néhány esetben nem a „jó napot” kifejezéssel köszönnek, de itt az írásrendszereken van a fókusz. Magyarázzuk el, hogy ha a latin betűket és az arab számokat is hozzáadjuk, akkor összesen ötfajta írástípus van a japán nyelvben. Azután újságokban vagy magazinokban hiraganát, katakanát és

kanjikat keresgélünk. Motivációvá válik, ha a kezdeti időszakból találhatnak valamit az újságokban és magazinokban, amit már ismernek. Ugyan bonyolult a japán nyelv írásrendszere, de szeretnénk, ha fel tudnánk kelteni a sokszínűség iránti érdeklődést.

③ Van a közeledben japán nyelv? (Can-do 2.: Japánul olvasunk)

A fénykép bal oldalán egy Párizsban, jobb oldalán pedig egy Bangkokban található japán nyelvű felirat szerepel. Beszéljünk arról, hogy láthatóak-e külföldön is japán feliratok, és ha tudnak ilyenről, hozzanak róla fényképet. Ezzel arra szeretnénk ráébreszteni a tanulókat, hogy az osztályterem kívüli világban is lehetséges a nyelvtanulás.

2. lecke – Még egyszer legyen szíves! (Can-do 3.: Tantermi kifejezések használata)

① Igen, itt van.

② Hallgassuk meg!

③ Még egyszer legyen szíves!

Különböző válaszokat mutattunk a hiányzás vagy jelenlét kifejezésére. Miután a fénykép alapján következtetünk a jelentésre, megcsináljuk a „Hallgassuk és mondjuk!” részt. Ösztökéljük a tanulókat, hogy amennyire csak lehetséges, mind a tanteremben, mind azon kívül használják a japán nyelvet.

④ Hiragana-katakana

Azok a hangok, amelyekre figyelni kell, be vannak színezve az 50 szótagjel táblázatában.

⑤ Név (Can-do 4.: Nevek és országok leírása)

Kiválasztjuk a katakana hangértékének megfelelő latin betűs jelölést. A jegyzetek alapján rávezetjük a tanulókat az összetett, a hosszú és a gégezárhangok közti különbségekre: Roshia (3 mora), Mahatiiru (5 mora), Shumitto (4 mora). A következőkben az ötven szótagjel táblázatát nézve a tanuló leírja egy névkártyára a saját országát és nevét. A névkártyát a Marugoto oldalról töltjük le. Az asztali változatot az osztályban használhatjuk. A névjegy formátumot a 3. leckében használhatjuk. A névjegyeket a portfólióba tesszük.

Mindennapi élet és kultúra – Nevek

Mutassuk meg a tanulóknak a „Mao-chan” feliratot a fényképpel, hogy gondolják végig, melyik a vezetéknev, melyik az utónév. Azután megkérjük, hogy hozzanak példákat a fényképek segítségével a „-chan”, „-san”, „-sama”, „-kun” tiszteleti szavak használatára, illetve ezek elhagyására. Általános magyarázat, hogy a „-chan” gyerekek, a „-kun” fiatal férfiak, a „-sama” vendégek esetében, míg a megtisztelő szavak elhagyása leginkább szorosabb barátok, főleg férfiak között használatos, a „-san” pedig az általános tiszteletet fejezi ki, ezért pl. a Matsushita kachoo vagy a Matsushita-san egyaránt megfelelő. Beszéljünk arról, hogy a megszólítás szokásai országonként eltérnek, néhol már az első találkozáskor utónevén szólíthatjuk a másikat, míg másutt kötelező a titulus használata.

2. téma: Én

3. lecke – Douzo yoroshiku (Örvendek)

① Douzo yoroshiku (Örvendek) (Can-do 5.: Egyszerű bemutatkozás)

Az illusztráció segítségével megértetjük, hogy a szituáció szerint egy nemzetközi partyn vagyunk. Elképzeljük, hogy miről beszélnek (nevek, honnan jöttek, nyelv stb.). Először meghallgatjuk a hanganyagot, és megállapítjuk, hogy ki kivel beszélget a képen. Másodszorra figyelünk a nevekre. A válaszok megbeszélése után röviden elmagyarázzuk, hogy ha valamit nem értünk, az „E?” (Tessék?), illetve a „Sumimasen. Mou ichidou...” (Elnézést. Lenne szíves még egyszer...) kifejezésekkel kérdezhetünk vissza, továbbá a „...ne” szócskával nyomatékosíthatjuk a mondandónkat.

Mivel a külföldi nevek sokszor nehezen érthetőek, ezért a „No-da,, vagy a „Ku-ri-su-ti-a-na” mintájára lassan szótagokra bontva is gyakoroljuk. A Satoo nevet „Sa-to-u”-nak tagoljuk, mintha a hiraganát olvasnánk fel, de előfordul, hogy „Sa-to-o”-nak ejtjük.

② Benkyouchuu desu (Can-do 5.: Egyszerű bemutatkozás)

Az 1. Hallgassuk meg! rész előtt nézzük át a térképet és az országok neveit. A hanganyagban többféle válaszlehetőségre hoztunk példát, pl. „Chuugoku desu”, „Chuugokujin desu”. A 2. Hallgassuk meg! rész előtt beszéljük át a neveket és a nyelvek elnevezését. A válaszok ellenőrzése után megbizonyosodunk róla, hogy megértették-e a „dekiru, dekinai, benkyouchuu” kifejezéseket. A 3. feladatpárbeszédében az a szituáció, hogy megkérdezzük, beszél-e a másik fél az anyanyelvünket (a kínait). Amennyiben a partner beszél vagy éppen tanulja az anyanyelvünket, az segíti a kommunikációt. A „kankoku, kankokujin, kankokugo” feljegyzés alapján a tanulók rájöhetnek a szabályszerűségekre, és elgondolkozhatnak, hogy vajon más nyelvekre is lehet-e alkalmazni a szabályt.

③ Oshigoto wa? (Can-do 5.: Egyszerű bemutatkozás)

A fényképről nehéz az emberek foglalkozását megállapítani, ezért az 1. Hallgassuk meg! rész előtt megnézzük a fényképeket és megpróbáljuk kitalálni, kinek mi a foglalkozása. Amennyiben egy tanuló szeretné megtudni japánul a saját foglalkozását, azt meg lehet tanítani neki. A „-de hataraiteimasu” forma könnyen használható, és nem növeljük vele fölöslegesen a szókincsüket.

④ Névjegy (Can-do 6.: Névjegykártya olvasása)

Négy névjegy (vállalati alkalmazott, közalkalmazott, mérnök, tanár) szerepel a tankönyvben. Az általános tudásunkat felhasználva kikövetkeztetjük a névjegyre írt információkat (cégnév, beosztás, cím, telefonszám, stb.). A latin betűs írás segítségével kiolvassuk a neveket. Megbeszéljük a családi- és utónév különbségét, ill. hogy melyik a férfi vagy a női név. Észrevetjük a különbségeket a saját országunkkal szemben, pl. a családi és utónév sorrendjében.

Azután megnézzük a képet, amelyen a névjegyet nyújtják át, és kikövetkeztetjük a szituációt (cégnél stb.), ahol a „Hajimemashite...” kifejezés elhangzik. A 2. leckében készített névjegyet átadva párokban bemutatkozunk. Japánban gyakori, hogy a névjegyet a másik fél felé fordítva adják át, hogy el tudja olvasni a nevet. A „-to moushimasu” udvarias kifejezést röviden elmagyarázzuk, viszont nem kell gyakorolni.

4. lecke – A családom három fős

Ez a lecke – ahogy a 37. oldal illusztrációján is látszik – olyan szituáció, ahol a fényképet nézve beszélgetünk.

① A családom három fős (Can-do 7.: A családom egyszerű bemutatása)

Az ① Hallgassuk és mondjuk! részben magunkat alapul véve gyakoroljuk a rokonsági kifejezéseket és a létszámot. A ② Hallgassuk meg! rész előtt megbizonyosodunk róla, hogy melyik ember az „én” a fényképen. A1 szinten elég, ha a saját családjunkról tudunk beszélni, ezért az illusztráción (36. oldal) mutogatva gyakoroljuk a ③ párbeszédét, hogy ne kelljen az összes rokonsági elnevezést megjegyezni.

② Hány éves? (Can-do 8.: A családom bemutatása fénykép alapján)

Szituáció: a fényképen lévő ember(ek) életkoráról, lakóhelyéről beszélünk. A pozitív megjegyzések, mint a „jóképű”, „fiatal”, „szép” jótékony hatással lehetnek az emberi kapcsolatokra, ezért az osztályban is beszélhetünk erről. Előkerül a „kono hito” (ez az ember) kifejezés, de ebben a „kono” (ez) csupán mint a szókincs része használatos, és a „sono”, „ano” kifejezéseket nem kell mellé megtanítani. A „Doko ni sunde(i)masuka?” állandósult szókapcsolatként kezelendő, és nem szükséges itt az igék -te formáját elmagyarázni.

A ② Hallgassuk meg! rész előtt nézzük meg a fényképet és a válaszok helyét, valamint beszéljük meg, hogy mit kell beírni majd hiraganával, latin betűvel vagy akár anyanyelven.. Amikor párban gyakorolnak, mutathatnak fényképet a saját családjukról vagy barátaikról, de lehet használni a 36-39. oldalon lévő fényképeket is. A 38-39. oldalon szereplő „sundemasu” kifejezésben kiesik az „i”. Erre érdemes figyelni, mikor ezt az alakot hallgatjuk vagy mondjuk. (A 7. leckében ugyanígy.)

Mindennapi élet és kultúra: Család

Egyszerűen elmagyarázzuk, hogy a japán nyelvben eltérnek a saját család ill. más családjának tagjaira vonatkozó megnevezések. Ezt össze lehet hasonlítani a saját országunk esetével. A rokonsági fokok gyakorlásával nem kell sok időt tölteni.

3. téma: Ételek

5. lecke – Mit szeretsz?

① Szereted a húst? (Can-do 9.: Kedvenc ételeink bemutatása)

Svédasztalos reggeli van a szállodában, ahová utaztunk. Mialatt várakozunk, hogy ételt szedhessünk, könnyed beszélgetést folytatunk. Kétfajta fénykép van, egy nyugati és egy japán reggeli. Japánban a rizs a fő étel, de általánosan elterjedt a kenyér is. A h) „gohan” jelentése főtt rizs. Megtanítjuk, hogy az „asagohan” (reggeli) és „hirugohan” (ebéd) kifejezésekben viszont általánosan az étkezést jelöli. A g) „misoshiru” esetében pedig attól függően használjuk az eszik vagy az iszik igét, hogy milyen a belevalók és a lé aránya, tehát hogy a belevalókat vagy inkább a levet érezzük a szánkban. Itt általánosítva a „gohan to misoshiru wo tabemasu” (rizst és miso levest eszik) kifejezést használjuk. A szókincs bevezetése mondatokkal történik a hanganyagban, ezért nem árt, ha a tanár egyenként is ismerteti a kiejtésüket, mielőtt meghallgatják az egészet. Utána az ①-nél sorban egymás után ellenőrizzük a szavakat a hanganyag hallgatása közben. ② Miután tisztáztuk a „tabemasu” (eszik) jelentését, még egyszer meghallgatjuk a hanganyagot, és többször elismételjük.

Az ①-① után a ②-②③ is a „suki desu” kifejezést használó hallásértés feladat (párbeszéd input) és páros gyakorlat.

Mivel az elképzelt jelenetben egy svédasztal előtt állunk, annak érdekében, hogy a már ismert szavakkal lehessen válaszolni, a „Sukina ryoori wa nan desu ka?” (Milyen ételeket szeretsz?/Mi a

kedvenc ételed?) helyett a „Nani ga suki desu ka?” (Mit szeretsz?/Melyiket szereted?) kérdést használjuk a párbeszédben.

Mivel elsősorban a szeretett ételek nevét kell meghallani a szövegben, a nyelvtant (vmi ÉS vmi) csak az összes hanganyag meghallgatása után beszéljük meg. A „ga” és a „mo” funkcióját röviden elmagyarázzuk a páros feladat előtt. Ha van a tanuló anyanyelvén „mo” jelentésű szó, elegendő azt megemlítenünk. Továbbá a nyelvtani megjegyzések között nem szerepel, de az állító mondatban „ga”, míg a tagadó mondatban „wa” használatos. A partikulák magyarázatát ne bonyolítsuk túl!

② Kávét iszol? (Can-do 10.: Ital ajánlása valakinek)

Ugyanaz a sorrend, mint az ① részben: bevezetjük a szavakat (innivaló), meghallgatjuk a párbeszédet, majd beszélgetünk. Ebben a szituációban a svédasztalos reggeli végén, az italpultnál másokat is megkínálunk valamivel. Először magunknak töltünk, közben pedig megkérdezzük valakit, hogy neki is jó lesz-e ugyanaz az ital (lásd illusztráció), ezért a páros gyakorlatban nem a „Nani wo nomimasu ka?” (Mit iszol/iszik?) kérdőszavas mondatot használjuk, hanem a „(Watashi wa kouhii wo nomimasu ga, anata mo) kouhii, nomimasu ka:” (Én kávét iszom, neked/önnek is jó lesz a kávé?) kifejezést.

③ Mindig eszel reggelit? (Can-do 11.: Reggelizési szokásaink bemutatása)

① Könnyed beszélgetés, miközben közösen reggelizünk. A ② szituációban a hotel alkalmazottja megkért, hogy az szolgáltatás javítása érdekében töltsünk ki egy kérdőívet. A tanulók által írt válaszokat a későbbi páros gyakorlatok során fogjuk használni. Röviden magyarázzuk el a „yoku, amari” jelentését, és az „amari -nai” használatát.

Az étkezés előtti és után használatos kifejezések illusztrációja azt a változatot ábrázolja, amikor nem érintjük össze a tenyerünket. Ebben egyébként is vannak egyéni és generációs különbségek (valamint területi eltérések is, de jellemzően az általános iskolai menzán összetett kézzel kezdik az étkezést), azonban mivel eredetileg buddhista szokás volt, inkább mellőztük, hogy ne legyen probléma elvégezni nem buddhista vallású tanulók számára sem.

6. lecke – Hol eszel?

① Ma hol eszel?

(Can-do 12.: Kedvenc ételünk)

(Can-do 13.: Közös ebéd helyszínének megbeszélése barátunkkal)

Ebben a leckében a vállalat vagy egyetem ebédszünetében egy kollégával vagy baráttal ebédelünk együtt. Egy olyan helyet képzelhetünk el, ahol egymás mellett sorakoznak a különböző étkezdék és éttermek, vagy egy bevásárlóközpont éttermi részét. Az ételek fényképét mutatva megkérdezhetjük a tanulóktól, hogy ettek-e már olyan ételt. Az udon tetején lévő garnélarák tempura látható. A sobatésztát tsuyuba (szószba) mártogatva esszük. A tsuyu a fénykép jobb felső részén található.

A ② rövid párbeszéd az ételek nevével. A „sukina *fn.*” esetében egyszerűbb, ha a szerkezetmagyarázata helyett inkább önálló kifejezésként tanítjuk meg. Az elsődleges cél, hogy ételek nevével válaszoljanak, ezért nem probléma, ha a „Nani ga sukidesu ka?” kérdést is használják.

A ③ részt legalább kétszer hallgassuk meg, mindig változtatva a fókuszot (hová megyünk ebédelni ill. melyik étterembe?). Mivel a „yasui desu” (olcsó), „oishii desu” (finom), „hayai desu” (gyors) melléknevek kulcsszavak, ezért tisztázzuk a jelentésüket és a kiejtésüket, mielőtt meghallgatnánk a szöveget!

A ④ résznél elmagyarázzuk az „ano mise” jelentését. Az illusztráción szereplő ember egy kicsit távolabbi helyre mutat. A hamburgerező esetében azonban a „sono mise” kifejezést használnánk.

② Együnk hamburgert!

(Can-do 14.: Étlap olvasása)

(Can-do 15.: Egyszerű rendelés egy hamburgeresnél)

Az étlap árait itt nem akarjuk kimondani, ezért valójában nem lett volna szükséges latin betűkkel feltüntetnünk, de mégis megtettük, mivel tan anyagról van szó. Hallgatáskor figyeljünk a „hitotsu”, és a „futatsu” kiejtésére! Ennél a párbeszédnél használhatunk egy igazi étlapot is.

Mindennapi élet és kultúra: Gyorsétterem

Bemutatjuk a Japánban általánosan elterjedt hatféle gyorséttermet, amelyekben rendelés után rögtön fogyaszthatunk. A megrendelt étel gyorsan elkészül, és az árak is olcsók. Talponálló soba (hajdinatészta) étkezdét pl. az állomások területén is találunk, ahol le sem kell ülnünk, hogy sobát vagy udont együnk. Praktikus, hogy a vonat érkezéséig rendelkezésünkre álló rövid idő alatt bekaphatunk valamit, de ezekben az étkezdékben nem szoktunk sokáig elidőzni, és nem is igazán lehet. Érdekes feladat lehet pl. a McDonald's-hoz hasonló, világszerte kiépült üzletlánc árait és (helyi) étlapját összehasonlítani.

4. téma: Az otthonunk

A két nyitókép egyikén egy nyugati típusú házból álló új építésű lakóövezet, a másikon egy régi, hagyományos japán házból álló utca látható. Mindkettő előfordul a mai Japánban.

7. lecke – Három szoba van

A szituáció: egy Japánban élő ember (itt: Sakai-san), e-mailben meghívja a külföldön vagy valahol máshol, tőle távol élő ismerősét (itt: Roberta-san) az otthonába. A lecke fő célja, hogy el tudjuk mondani, milyen lakásban lakunk (a ház típusa, helye, felszereltsége).

① A lakásom kicsi (Can-do 16.: Otthonunk bemutatása)

Az ① részben Japán térképénél négy vonal mutat egy-egy emberre. Az elején ezzel nem kell foglalkoznunk. Először meghallgatjuk, hogy ki milyen típusú házban lakik. Nincs szigorú definíció, ami alapján meg tudnánk különböztetni az „apaato”-t (bérlakás) és a „manshon”-t (társasházi lakás). Általában a kisebb méretűt hívják „apaato”-nak és a nagyobbat „manshon”-nak. A 3-as egy okinawai hagyományos építésű „hiraya” (lapos ház, amelynek nincs emelete), a 4-es pedig egy viszonylag új, japán stílusú épület.

A 2-ben egyszerre kérdezzük meg a négy embertől, hogy ① Hol lakik? ② A lakóhelye típusa? (Ugyanaz, mint 1-nél) ③ Van-e lakótársa? ④ Milyen a lakás? A tanulók hallgatás közben az ujjukkal mutatnak a térképen a ház helyére ill. a lakás fényképére. A ④-esben a melléknévpárok egyik tagja hangzik el, ezért hallgatás előtt a képek alapján próbálják meg kitalálni a jelentésüket, majd beszéljük is meg. A válaszok a fényképek alapján is könnyen sejthetők, ezért úgy kérdezzük, hogy a kérdések segítsék válaszadást. A „-ni sunde(i)masu” kifejezést már megtanítottuk a 4. leckében, mint állandósult szókapcsolatot. Ebben a leckében valaki egyedül beszél hosszabban, ill. egy e-mail szövege szerepel, ezért a „sundemasu” helyett a „sundeimasu” alakot használjuk. (Ugyanúgy, mint a 4. leckében, az igék „-teimasu” formájának jelentését nem magyarázzuk el részletekbe menően.)

A 3. beszélgetésben a 2-hez hasonlóan magunkról beszélünk. Kérdés, hogy nevezhető-e „apaato”-nak vagy „manshon”-nak a tanulók lakóhelye, mert lehet, hogy egyes esetekben inkább angol szavakkal, mint a „flatto (flat, lakás) vagy a „kondminiamu” (condominium, társasház) tudjuk megnevezni. Szükség esetén a tanár adjon instrukciót, hogy milyen szót kell használni. Miután párokban megbeszélték, az osztály előtt is előtt is beszámolhatnak arról, hogy mennyire egyeztek vagy hasonlítottak a lakáskörülményeik a párjukkal.

② Van légkondicionáló (Can-do 17.: Otthonunk helyiségeinek bemutatása)

Az 1 rész meghallgatása után rámutatunk a szobában található dolgok nevére. Mivel sok köztük a jövevényszó, a japán kiejtés megkönnyítése érdekében jelöltük a morákat (●) és a hangsúly magasságát (~, -). Miután végighallgattuk, gyakoroljuk a kiejtés!

A 2-ben hallgatáskor arra figyelünk, hogy vannak-e bútorok vagy elektronikai eszközök, és ha igen, mennyi. A számolás módja ugyanazon az oldalon található, alul a 3-as résznél. Mielőtt nekiállnánk a feladatnak, meghallgatjuk egytől hatig a számokat („hitotsu-muttsu”, egy darab-hat darab), és megbeszéljük a jelentésüket.

A 3. beszélgetésben a 2-hez hasonlóan magunkról beszélünk. A kissé hosszabb megszólalás elején közbeszúrjuk a „wa”-t, mint a „Watashi no ie ni wa” (Az én házamban) mondatban. Figyeljünk arra, hogy ha folytatólagosan beszélünk valamiről, akkor a „-mo arimasu” (... is van) szerkezet használatos.

③ Gyere el hozzánk! (Can-do 18.: E-mailt írunk, amelyben meghívjuk barátunkat az otthonunkba)

Az ① és ② részben tanultakat felhasználva e-mailben hívjuk meg magunkhoz a barátunkat. Hogy vonzóbbá tegyük a helyet, megemlítjük, hogy „chikakuni ...ga arimasu” (a közelben van egy...). Tetszés szerint behelyettesíthetünk olyan kifejezéseket, mint „ookii depaato” (nagy bevásárlóközpont), „oishii resutoran” (jó étterem), vagy híres helyek nevét (akár a helyi nyelven). A hiányzó helyeket hiraganával vagy latin betűkkel töltjük ki, hogy teljes legyen az e-mail. (A Marugoto oldaláról le lehet tölteni feladatlapot. Az elkészült e-mailt a portfólióba tesszük.)

8. lecke – Jó ez a lakás!

Most vendégül látjuk a 7. leckében meghívott ismerősünket, de előtte baráti segítséggel rendet rakunk, majd a vendéget körbevezetjük a lakásban. Máskor előfordulhat, hogy minket hívnak meg valahová, ezért az egyik feladatban gyakoroljuk a névtáblák és a helynevek olvasását is.

① Hol van a baba? (Can-do 19.: Megkérdezzük vagy megmondjuk, hogy hova tegyünk valamit a szobában)

Az 1. (1) részben a szobában található dolgok nevét tanítjuk meg. Először a lecke hallgatása közben mindent megmutatunk a teremben, majd a tanár találomra sorolja, hogy „-ga arimasu” (van egy...), mire a tanulóknak rá kell mutatniuk az adott tárgyra. A (2) részben megtanuljuk kifejezni a dolgok egymáshoz viszonyított helyzetét. Ha pl. egy dobozt használunk viszonyítási pontként, figyeljünk, hogy a szórend a „hako no-„ (a doboz ...) lesz. A felett, benne, alatt, mellett kifejezéseket is kérdezze vissza a tanár, miután megmutatta a könyvben a lecke meghallgatása közben.

A 2. résznél a vendég érkezése előtt rendbe rakjuk a szobát. A segítőnk megkérdezi, hogy „fn wa doko desu ka?” (Hol van a ...?), de ez arra vonatkozik, hogy „fn wa doko ni katazukemasuka/okimasuka?” (hová rakjam el/tegyem a ...-t?). A válasz „fn no fn ni onegaishimasu” (A vmi vmijére légy szíves!), ami azt jelenti, hogy „-ni oite kudasai!” (Kérlek, tedd a ...-ra!) A jobb oldali babás illusztráció mintájára nyíllal jelöljük, hová kell tenni.

A 3. részben a közvetlenül felette található 2. Hallgassuk meg! feladat illusztrációit használjuk, de most más helyre rakjuk el a különböző dolgokat.

② Örülök, hogy eljött(él)!/Elnézést a zavarásért! (Can-do 20.: Látogatás valaki otthonában./ Barátunk vendégül látása otthonunkban)

Vendégfogadásakor ill. látogatáskor elhangzó párbeszéd.

A „Douzo agatte kudasai!” (Kerüljön beljebb!) kifejezésben az „agaru” (felmegy, fellép) igét használjuk, mert szintkülönbség van a lakás többi része és az előszoba között, ahol levesszük a cipőt. Az „itadakimasu” (Jó étvágyat!) kifejezéssel már az 5. leckében találkoztunk. Alapvetően étkezés előtt használatos kifejezés, de akkor is ezt mondjuk, ha megkínálnak egy teával.

Amennyiben felkelti valami az érdeklődésünket a szobában, mutassunk rá, és kérdezzük meg, hogy „Kore, nan desu ka?” (Ez micsoda?). Elmondhatjuk a véleményünket, pl.: „li heya desu ne!” (De jó szoba!), „(Ocha,) oishii desu ne!” (Finom (a tea!)), „(Kore,) kirei desu ne!” ((Ez) szép!). A melléknév+főnév szerkezetet a 14. leckében tanuljuk. Itt csak az „ii heya” (jó szoba) kifejezést tanítjuk meg. A „Sumimasen!” (itt: köszönöm) kifejezéssel kapcsolatban már az 1. leckében megtanultuk, hogy egyszerűbb köszönetnyilvánításra is használják. Itt akkor fordul elő, amikor megmutatják, hol van a WC.

③ Ez itt az én szobám (Can-do 21.: Az otthonunk bemutatása)

1. A lecke meghallgatása közben sorban megmutatjuk a tankönyvben, amiről épp szó van, és a tanulók megpróbálják kikövetkeztetni, melyik helyiség neve mit jelent.

2. körbemutatjuk a lakást a vendégnek.

A 3-as feladatban a 2-hez hasonlóan a lakást mutatjuk be a „Koko wa ... desu” (Ez itt a...) kifejezéssel, (következésképp nincs szükség az „ott” és az „amott” szavakra.) Bár csak az alaprajzot nézzük a feladat közben, de érdekesebbé válhat a gyakorlat, ha a vendég szerepét betöltő ember „li heya desu ne!” (De jó szoba!), „Hiroi desu ne!” (Milyen tágas!), stb. mondatokkal reagál.

④ Ez a barátom háza (Can-do 22.: A nevek és címek olvasása az utcán)

Jegyzetlapra írt, kézírásos jellegű lakcímet kell összeegyeztetni városi helynévtáblák fényképével (kanji alakfelismerés). Ez egy példa olyan A1 szintű feladatra, amely akkor is teljesíthető, ha nem is tudjuk

teljesen elolvasni az írásjegyeket (vagyis ha nem tudjuk kiolvasni őket). A „Tajima Kazuo” egy név, a „Suginami-ku Eifuku 3 choome 53.” pedig egy lakcím. Beszéljük meg a tanulók anyanyelvén, hogy mi volt a döntő tényező a választásnál, hogy mindenki értse a stratégiát.

Mindennapi élet és kultúra – A lakás

Néhányan talán láttak már japán mangában, tévésorozatban, filmben stb. japán házat belülről, esetleg Japánban járva el is látogattak egy japán lakásba. A tanulók között akadhat, aki tudja, hogy ha belépünk egy japán házba, levetjük a cipőt, és van olyan helyiség, ahol (nem padló, hanem) egy tataminak nevezett gyékényszőnyeg van a szobában, valamint hogy nem ágyon, hanem futonon alszanak. Beszéljük meg közösen ezeket a tapasztalatokat és ismereteket, majd a fényképek segítségével tisztázzuk, hogy a mai japán lakások már elnyugatiasodtak (de együtt léteznek a hagyományos építéssel).

Fényképek: ① gyerekszoba (a gyerek egyedül tanul, alszik), ② amerikai konyha (házimunka közben láthatjuk a családot. Ezt „taimenshiki”-nek, ’egymás felé fordulás típusnak’ is nevezik), ③ japán stílusú szoba (a futont a beépített szekrényben tárolják, a helyiséget napközben nappaliként, éjjel hálósobaként használják. Jobbra lent látható a beépített szekrény (amelyben a futont tartják), ④ japán stílusú szoba (a fusuma nevű tolóajtóval választják el a teret. Ha kinyitják, a helyiséget egy nagy szobaként lehet használni). Arra a kérdésre, hogy „Heya wo doo tsukaimasuka?” (Hogy használják a szobát?), összehasonlítjuk a saját lakásunkkal, hogy ki, kivel, mire használja a helyiséget.. Megbeszélhetjük, hogy milyen egyedi ötletek vannak benne, és mik az előnyei.

5. téma: Életmód

9. lecke – Hány órákor kelsz fel?

① Fél hétkor felkelek (Can-do 23.: Megmondom, mit hánykor csinállok)

A tanulók tudomására hozzuk a 62-63. oldalon szereplő illusztráció segítségével, hogy a hétköznapi tevékenységekről lesz szó. Mivel az emberek sokféleképpen töltik mindennapjaikat, jó beszédtema lehet a napi rutin. Figyeljünk, hogy a hanganyagban egyenként szerepelnek a kifejezések: pl. „Rokuji han ni okimasu” (Fél hétkor kelek.). Többször hallgassuk meg, hol az igékre, hol az időpontra mutatva. A szituációból adódóan könnyebben érthető, ha az egész napirendet (reggel fél héttől éjjel fél egyig) egyben meghallgatjuk, de a tanulók szintjétől függően el is aprózhatjuk az igékre és az időpontokra fókuszálva. A levégén ellenőrzés végett meghallgatjuk az idő kifejezésére vonatkozó felsorolást is.

A 2. részénél meghallgatjuk ugyanazt, amit korábban, és az alapján választjuk ki az időpontokat. A 3. részénél a párbeszéd alapján az igéket választjuk ki. Mivel sok az új szó, kettébontjuk az igék és az időre vonatkozó kifejezések gyakorlását.

② Korán kelsz! (Can-do 23.: Megmondom, hánykor csinállok valamit)

Mielőtt meghallgatjuk a hanganyagot, megnézzük az illusztrációt, megbeszéljük a foglalkozások nevét (vállalati alkalmazott, szumóbirkózó, mangarajzoló, politikus, énekes) és megpróbáljuk kitalálni, hogy hánykor kelnek fel. Érdekes belegondolni, hogy foglalkozásonként eltérő, ki hánykor kel fel ill. fekszik le. Miután ellenőriztük a válaszokat, elmagyarázzuk a „...ji ni” (... órákor) és a „...ji goro” (kb. ...órákor) kifejezéseket. Gyakorolhatjuk az „idő+goro” szerkezetet a 62. oldalon található jegyzet segítségével. Miután megbeszéltük a „Hayai desu ne!” (Milyen korán van/Milyen gyors voltál/Milyen korán

jöttél/kelsz!, stb.), „Osoi desu ne!” (Milyen késő van/Késik/Későn (kel)!, stb.) kifejezéseket, elvégezzük a 2 párbeszédeit.

③ Minden nap sok a dolgom (Can-do 24.: A napi rutin bemutatása)

A Yoshida család egy napját hallgatjuk meg. Négyen vannak: Yoshida, Yoshida anyja, felesége és gyermeke (egy gimnazista fiú). Viszonylag hosszú a hallgatandó szöveg, ezért először nézzük át az illusztráción szereplő időket és cselekvéseket, valamint próbáljuk meg kikövetkeztetni a válaszokat. A válaszok egyeztetése után, beszélhetünk arról, hogy az eltérő napirend miatt a család tagjai külön-külön vacsoráznak. A 2 részben a napi rutinunkat nem felsorolásszerűen mondjuk el reggeltől-estig, hanem kiválasztjuk a hozzánk legközelebb álló embert a Yoshida családból, és annak alapján fogalmazunk meg 5-6 mondatot.

10. lecke – Mikor jó?

① Kedden iskolába megyek este (Can-do 25.: A heti programom bemutatása)

Figyeljünk, hogy a hanganyag mondatokra van tagolva: „Raishuu no getsuyoubi ni byouin ni ikimasu” (Jövő hétfőn kórházba megyek.). Ugyanúgy, mint a 9. leckében, többször is meghallgatjuk az egészet, hogy a tanulók megértsék, a heti programunk bemutatásáról van szó. Azután egyesével gyakoroljuk az idő meghatározására, a hétköznapi és hétvégi cselekvésekre vonatkozó szavakat. A 2 hanganyag meghallgatása előtt megnézzük az illusztráción szereplő határidőnaplót. Miután meghallgattuk, a jegyzet segítségével egyszerűen elmagyarázzuk a „...kara ...made” (-tól -ig) kifejezést, és megbeszéljük, mit jelent az „Abe-san wa getsuyooobi kara kin’youbi made kaisha ni ikimasu” (Abe hétfőtől péntekig megy a vállalathoz) mondat. A 3 párbeszédben napirendegyeztetés miatt beszélünk a saját napirendünkről. Emiatt szerepel az „Anata to tomodachi wa itsu hima ka?” (Te és a barátod mikor értek rá?) kérdés.

② Bármikor jó (Can-do 26.: Beszélgetés a buliról: melyik nap legyen? Megbeszéljük, a buli)

A szituáció szerint Kim azért telefonál, hogy eldöntsék, mikor legyen a születésnap parti. Hogy ne legyen túl bonyolult a beszélgetés, szombat és vasárnap közül kell választani. Ne felejtsük el, hogy az 1 1. feladatban ismertetjük a szituációs helyzetet, de a 2. feladattól kezdve erre már nem térünk ki. Hallgatás előtt megbeszéljük, kik a szereplők, ill. a szombat, vasárnap stb. szavak jelentését. Miután megtudtuk, hogy mikor lesz végül a születésnap parti, megnézzük a három ember választát is. Előtte megtanítjuk az „Itsu ga ii desu (ka)?” (Mikor lenne jó?) kifejezést, és a rá adható választ, pl. „Joi-san wa nichiyooobi ga ii desu” (Joinak a vasárnap jó.). A 2 párbeszédben nem baj, ha nem alkalmas az időpont. Abban az esetben elegendő annyit válaszolni japánul, hogy „...wa dame desu” (... nem jó.)

③ Gratulálók! (Can-do 27.: Születésnap üdvözlőlapot írunk)

Eloolvassuk az üdvözlőlapot, amit a barátunk írt, hogy vigyük el Kaara születésnap partijára. A hanganyagot meghallgatásával gyakoroljuk a születésnap partin használható kifejezéseket, mint pl. „Tanjooobi omedetoo!” (Boldog születésnapot!), (Kanpai!) (Egészségünkre!). Biztassuk a tanulókat, hogy amennyiben van rá alkalmuk, írjanak japánul üdvözlőlapot.

Mindennapi élet és kultúra – Reggel és este

A nagyvárosi emberek reggeli és esti tevékenységeivel foglalkozunk.

Reggel 8-9 óra körül: ① csoportosan iskolába menő általános iskolások, ② anyuka, aki a gyereket kerékpárral („mamachari”) viszi az óvodába, ③ reggeli csúcs az állomáson a munkába igyekvők miatt

Este 8-9 körül: ④ edzőterem, ⑤ kocsmái izogatók munkatársakkal/barátokkal, ⑥ ⑦ előkészítőre („juku”) járó gyerekek

6. téma: Szabadnap 1.

11. lecke – Mi a hobbid?

① A sport a hobbim (Can-do 28.: Beszéljünk a hobbinkról!)

Egy ismerkedős partin a saját hobbinkról beszélünk annak érdekében, hogy megtaláljuk a hozzánk illő embert. Moglehetősen sok új szó van, de elég a számunkra fontos szavakat megjegyezni. Amennyiben ezek nincsenek a listán, a tanár megmondhatja.

② A szabadidőmben fényképezek (Can-do 29.: Elmondani, mit csinálunk a szabadnapunkon)

Mielőtt elkezdenék a 2 párbeszédét, megtanítjuk a gyakoriságot kifejező határozószavakat: „yoku” (gyakran), „tokidoki” (néha), „amari” (nem nagyon), „zenzen” (egyáltalán (nem)). A táblázatban sötét színnel jelöltük a gyakori (pl. „yoku”) , és világos színnel a ritkább (pl. „zenzen”) előfordulásra utaló szavakat.

A lecke célja összességében, hogy ismerkedéskor megtaláljuk egymással a közös pontokat, ezért a párbeszéd után soroljuk fel ezeket.

12. lecke – Nem megyünk együtt?

① Elmegyünk megnézni?

(Can-do 30.: Rendezvényről szóló poszter, naptár olvasása, Can-do 31.: Elmondani, megyünk-e a rendezvényre vagy sem)

Megszólítunk vagy elhívunk egy barátot egy rendezvényre, miközben egy poszteren vagy naptáron nézzük az információkat. A beszélgetés a Japán Alapítvány vagy más intézmény nemzetközi cserekapcsolatok hirdetőtáblája előtt, turisztikai információs irodában vagy más, rendezvényekről tájékoztatást nyújtó helyen zajlik, vagy pl. a pihenőszobában vagy előtérben, egy kezünkben tartott információforrás alapján.

Az események poszterei két-két oldalt foglalnak el. Figyeljünk arra, hogyan fejezzük ki az időpontokat és az árat. Tisztázzuk, hogyan kell kiejteni japánul a helyi fizetőeszköz nevét. A dátumok itt először fordulnak elő, ezért el kell magyaráznunk. Hasznos lehet a tankönyv végén (143. old.) található függelék. Mindazonáltal ebben a témában vizuális információt nézve tudjuk meg a feltételeket (tehát poszter vagy naptár tartalmazza a dátumot), ezért nem szükséges addig gyakoroltatni, amíg helyesen nem tudják használni.

A poszteren szerepelnek kanjik, amiknek a jelentését az ott található információk alapján próbáljuk meg kitalálni. Pl. a „nichiji” (nap és óra, dátum), vagy a „nittei” (napirend) jelentését a mellettük található dátumnak vélhető információ alapján ki lehet következtetni.

A [2][3] párbeszéd igen egyszerű, csupán arra kérdez rá, hogy megyünk-e az eseményre (szumó) vagy sem, de a kérdezőnek lehetnek olyan szándékai például, hogy ha megyünk, akkor szeretne velünk jönni, vagy van jegye, amit nekünk szeretne adni, stb. Ez is olyan párbeszéd, ami elősegíti a további kommunikációt. A válaszoló számára fontos lehet a „tabun” (talán) kifejezés. Praktikus szó, ha nem tudunk határozott választ adni.

② Nem megyünk el együtt megnézni? (Can-do 32.: Megbeszélni barátunkkal, kimozduljunk-e közösen vagy sem.)

Azonos az 1. szituációval. Az [1] részben hallgatunk egy párbeszédet, amiben az eseménynaptár nézése közben történik az invitálás. Azért, hogy reális legyen a helyzetgyakorlat, az időpontok hallgatása közben is nézzük a naptárt. Ahogy korábban említettük, nincs szükség arra, hogy az összes dátummal és idővel kapcsolatos elnevezést gyakoroljuk vagy megjegyezzük. Amennyiben külföldön tanítunk, a [2] párbeszédben azt a helyzetet képzeljük el, amikor a tanuló elhív egy japánt a saját városa vagy országa tetszőleges rendezvényére. Emiatt a tanárnak is be kell szereznie előzetes információkat.

Mindennapi élet és kultúra – Japán jeles napok, állami és egyházi ünnepek

A japán évszakok, jeles napok (lásd fényképek) listája. Az ünnepi szokásokat a fényképek segítségével röviden elmagyarázzuk. Közösen megbeszéljük, hogy mikor vannak a tanulók hazájában vagy városában olyan események, amelyeket az emberek nagyon várnak, vagy melyek azok, amiket szívesen megmutatnának egy külföldinek. Japánul mondják, hogy hányadik hónap hányadik napján van, de az esemény nevét lehet az anyanyelven is. Amennyiben a tanár fel tud készülni, nézzen utána japán nyelvű útikönyvekben, az adott esemény japán helyesírásának ill. fordításának.

Kioszthatjuk a Japán Alapítvány vagy más, Japánhoz kötődő intézmény rendezvényének tájékoztatóját is. Megkérdezhetjük, hogy mennek-e vagy sem, ill. a tanulók rögtön ki is próbálhatják a „tabun” (talán) szó használatát.

7. téma: Város

Téma az utazás és közlekedés. A kezdő fénykép a Shibuya állomás előtti kereszteződést ábrázolja. Ez Tokióban a külföldiek által leglátogatottabb helyek egyike.

13. lecke – Hogyan megyünk?

① A hotelig legyen szíves!

(Can-do 33.: Pályaudvarok, taxiállomások feliratainak olvasása)

(Can-do 34.: Taxiba szállni, és jegyzetlap alapján elmagyarázni a sofőrnek, hova menjen.)

A 13. lecke szituációjában megkérdezzük a szállodánk alkalmazottját, hogy az úticélunkig milyen közlekedési eszközzel menjünk? Az [2][3] fényképein ugyan kicsi és nehezen kivehető az állomás kijárata ill. a taxi „kuusha” (szabad) felirata, de nézzük meg alaposan, mivel a Can-do 34-ben fontos szerepük van!

A taxiban elhangzó ③. párbeszéd lényege az, hogy A1 szinten a magunk erejéből jussunk el a reptérről a hotelig. Fontos, hogy megmutatjuk a sofőrnek a cetlit, amire a célállomást jegyeztük fel. Az úticélra szükséges időtartamra egyszerűen a „Tooi desu ka?” (Messze van?) kérdéssel kérdezzük rá. A jobb alsó illusztráción szerepel az a kifejezés, amit akkor használunk, ha szeretnénk útközben kiszállni: „Koko de ii desu!” (Itt jó lesz!).

② A Sakura parkba busszal érdemes menni (Can-do 35.: Elmondani, hogyan lehet eljutni valahová)

A ②, ③ párbeszéd a hotelben, miután taxival megérkeztünk. Megkérdezzük pl. a hotelben, hogy milyen közlekedési eszközzel menjünk az úticélunkig. (87. oldal jobb alsó fénykép). A „benri desu” (praktikus) kifejezést egy magas járatszámú busz menetrendjével illusztráltuk, de magyarázzuk el a tanulóknak, amennyiben nehezen lenne érthető. A ②. párbeszédet úgy gyakoroljuk, mintha egy külföldön élő japánnak szeretnénk elmagyarázni a helyi viszonyokat.

③ Hogy jutok el Asakusába? (Can-do 35.: Elmondani, hogyan lehet eljutni valahová)

①: átszállás közlekedési eszközön. A1-es szinten itt is fontos a jegyzet. A szövegben előfordul egyszer a „mazu” (először is), de a párbeszédben nem használjuk, ezért nincs leírva. Elég megmondani a fordítását, hogy értsék, mit jelent. A ②-ben kissé zsúfoltan vannak az átszállási információk.. Ilyenkor hasznos kifejezés a „Moo ichido itte kudasai!” (Kérem, mondja el még egyszer!), és a „Koko ni kaite kudasai!” (Kérem, írja le ide!). Szeretnénk, ha ezeket már gyakorlás közben is használnák.

14. lecke – Híres buddhista templom

① Hol van a templom? (Can-do 36.: Térkép segítségével elmagyarázni, hogyan lehet eljutni valahová)

① (1): Különböző épületekre kérdezzük rá, hogy hol vannak a térképen, majd megmutatjuk, hogy „... wa koko desu” (A ... itt van). A (2) előkészület a ②-hez. A ②-nél az a helyzet, hogy eljutottunk az úticél közelébe, de onnantól nem tudjuk az utat. Emiatt megszólítunk egy járóelőt, megmutatjuk a térképet a kezünkben, hogy azon magyarázza el nekünk, merre kell menni. A térkép nem egy nagy területet ábrázol, hanem csak az úticélunk környékét.

A ③-ban a ② részben használt térképet vesszük újra elő. Fontos, hogy beszéd közben ténylegesen megmutassuk az ujjunkkal, hogy hol vagyunk, merre kell menni és hová.

A1 szinten kiemelten fontos a hatékony kommunikációhoz a vizuális segítség közbeiktatása, mint a 13. leckében a jegyzet vagy a 14. leckében a térkép

② Most hol vagy? (Can-do 37.: Telefonban elmondani, hol vagyunk éppen)

Ebben a szituációban telefonálunk a barátunknak, aki nem jelent meg a találkozón, vagy akivel ezután fogunk találkozni, és megbeszéljük, hogy most hol van. Az aggódva telefonáló fél helybéli, akinek pedig telefonálnak, egy turista, aki nem ismeri a helyet és a nyelvet. Az előbbi fog az utóbbi elé menni.

③ Hány óráig? (Can-do 38.: Bolti nyitvatartás leolvasása)

Táblák, feliratok fényképe szerepel a tankönyvben, amelyeket utazás közben láthatunk. 1) turistaközpont, 2) és 5) étterem, 3) ATM, 4) állatkert. Az olvasatokat latin betűvel is feltüntettük. A jelentésüket megpróbáljuk kikövetkeztetni.

Mindennapi élet és kultúra – Japán városok (Hogy néz ki egy japán város?)

Megnézzük, hogy milyen dolgokkal találkozhatunk egy japán városban, majd beszélgetünk arról, hogy a tanulók lakhelyén is vannak-e hasonlóak, és ha igen, akkor miben térnek el egymástól, noha ugyanaz a funkciójuk? Felvethetjük azt is, hogy miért van Japánban valami, ami a tanulók városában nincsen, és ezek milyen igényeket elégítenek ki (pl. 5. parkoló)?

8. téma: Vásárlás

15. lecke – De cuki!

① Az mi(csoda)? (Can-do 39.: Beszélni valamiről, amit szeretnénk megvenni)

Asakusában vagyunk. Kaara nemsokára hazalátogat, ezért ajándékot szeretne venni. Suzuki-san eljött segíteni neki. Elegendő, ha a hanganyag meghallgatásával megértjük a helyzetet, nem szükséges utána gyakorolni az „Are, nan desu ka?” (Az mi(csoda)?), „Shuriken desu” (Dobócsillag) jellegű párbeszédet. A jegyzetben szereplő „koo yatte” (így) kifejezés jól jöhet, ha valamit el akarunk magyarázni, ezért gesztikulációval együtt gyakoroljuk.

② Szeretnék egy szép zsebkendőt (Can-do 39.: Beszélni valamiről, amit szeretnénk megvenni)

Egy üzletben nézegetjük az ajándékokat és beszélgetünk. Átnézzük a szuvenírek (a-d. fénykép és a számlálósavak) és a Kaara által írt ajándéklista (95. oldal teteje) segítségével a szavakat és számlálósavakat, majd végrehajtjuk a 2-t. Nem kell sok időt fordítani a számlálósavak gyakorlására. Elég, ha annyit megértünk, amennyi ehhez a leckéhez szükséges. A hanganyagot két lépcsőben hallgatjuk meg: 1) miről beszélnek (felületes hallgatás) és 2) mit kinek ad (alapos hallgatás). A 2 párbeszéd (96. oldal) szituációjában egy Japánba jött külföldi turista ajándékot vásárol. A tanulók nyelvtudása és a rendelkezésre álló idő függvényében más szavakat is megtaníthatunk, mint amelyek a 94-95. oldalon szerepelnek. Készíthetnek saját ajándéklistát. Akár latin betűvel is írhatják.

③ Hol kapható? (Can-do 40.: Megbeszélni, hol árulják, amit venni szeretnénk)

Ebben a szituációban Suzuki segít vásárolni Kaaranak. A „kaemasu ka?” (Meg lehet venni/kapható?) kifejezést vásárláskor használatos állandósult szókapcsolatként tanítjuk, és nem magyarázzuk el a ható igeképzést. Amennyiben nem Japánban tanítunk, a 2 párbeszéd szituációja úgy módosul, hogy mi segítünk vásárolni a városunkba érkezett japánnak. Például egy japán kérdésére: „Taishiruku ga hoshii desu. Doko de kaemasu ka?” (Thaiföldi selymet szeretnék. Hol lehet kapni?) így válaszol egy helybéli Thaiföldön: „Jimutonpuson ga ii desu yo!” (A Jim Thompson (híres selyem üzlet neve) a jó/üzletét ajánlom!), vagy „Siamusukuea ga ii desu yo” (A Siam Square (selyemüzleteiről híres hely) a jó/A Siam Square-en biztos talál).

16. lecke – Ezt kérem!/Ezt legyen szíves!

① Mennyibe kerül?

(Can-do 41.: Elmondani, mit gondolunk a bolti árukészletről.)

(Can-do 42.: Termékek árának leolvasása)

Kaara és Suzuki átmentek Asakusából más városrészekbe (Shibuyába és Ginzába). Röviden megbeszélnek a benyomásait a városban sétáló emberekről és az üzletek kirakatában látott ruhákról.

Átvesszük a ruhákkal kapcsolatos szókincset. Figyeljünk, hogy az ① hanganyag nem összefüggő szöveg, hanem különálló mondatokból áll, pl.: „Ano pantsu, kakkoi!” (Az az alsónadrág menő). Meghallgatjuk még egyszer, és a képeken végigmutatva szókincsgyakorlásra is használjuk. A ② részben a fényképek segítségével gyakoroljuk a kifejezéseket. A férfinál előfordul a „Waa, takee!” (Azta, ez drága!) kifejezés, amit szükség szerint megmagyarázhatunk.

A ③ részben először a ruhákhoz kapcsolódó szókincset és számlálósavak olvasatát beszéljük meg (lásd 142. oldal). A „2900 yen” feliratot úgy olvassuk, mintha árcédula lenne. Persze az alapján ránézésre megtudjuk, mennyibe kerül valami, de annak érdekében, hogy egy japánnak szóban is meg tudjuk mondani az árat, néhányszor gyakoroljuk hangosan, hogy „(a) wa nisen-kyuuhyakuen” (Az a) 2900 jenbe kerül). Azonban nem szükséges addig gyakorolni, amíg magunktól ki nem tudjuk mondani helyesen. Elég, ha a párbeszédet meghallgatva megértjük, mi mennyibe kerül.

② Van másik szín? (Can-do 43.: Bolti vásárlás)

Az ① feladatban a legfontosabb szavakat és kifejezéseket gyakoroljuk, hogy be tudjunk vásárolni. A ② (üres kereteibe) méreteket (L, M, S) és színeket (10 szín) kell behelyettesíteni, ezért ezeket előre átnézzük.

③ Ezt legyen szíves!

Figyeljünk, hogy a „Kitemitemo ii desu ka?” (Felpróbálhatom?) kifejezés eddig még nem fordult elő. Az A1szinten elegendő, ha a tanult párbeszédet a helyzethez igazítva el tudjuk mondani. Érdemes figyelni a gesztikulációra, az emberek közti fizikai távolságtartásra és az arckifejezésekre.

Mindennapi élet és kultúra – Szuvenír

Japánban gyakori, hogy utazásról hazatérve édességet visznek ajándékként, ezért tárgyaljuk a különböző régiók finomságait. Ügyeljünk arra, hogy ne csupán az ízeiről beszéljünk. A fókusz az ajándékvásárlás célján és magán a tevékenységen van. Beszélünk többek között arról, hogy a tanulók országában is sokszor vásárolnak-e édességet szuvenírként, ill. hogy milyen széles körben ajándékoznak (szomszédok, barátok, munkatársak stb.). Érdekes lehet megemlíteni, hogy Japánban minden vidéknek megvan a maga jellegzetes édessége, amely hozzájárul a terület iparának serkentéséhez.

9. téma: Szabadnap 2.

Az utolsó nagy fejezetben az eddigi témákat ismételjük.

17. lecke – Kellemes volt

① Kellemesen telt a szünet

(Can-do 44.: Rövid blogbejegyzés olvasása)(Can-do 45.: Elmondani, mit csináltunk a szabadnapunkon)

(Can-do 46.: Röviden elmondani, hogy tetszett)

Ebben a leckében vállalati munkatársak vagy barátok számolnak be egymásnak, hétvége vagy szünet után, hogy hogyan töltötték az időt.

Az ① részben egy blogot hoztunk példának, mint egy fényképpel együtt megosztott privát feljegyzést. Megnézzük a fénykép(ek)et és elolvassuk a bejegyzést. Elmondjuk a tanulóknak, hogy ezeken a felületeken sok emoji-t használnak, és megtanítjuk a jelentésüket is. Elképzelhető, hogy lesz olyan tanuló, aki nem zárkózik el attól, hogy a saját blogját japánul írja.

A ② részben a hallgatásnak két fő fókusza van: 1) Ki mit csinált a szünetben?, 2) Mit gondol róla? Az első hallgatás során az előbbire, míg a másodiknál az utóbbira összpontosítsunk. Mivel ez az utolsó témánk, az sem feltétlenül probléma, ha erre nem hívjuk fel a figyelmet. De ebben az esetben is minimum kétszer hallgassuk meg!

② Semmit sem csináltam (Can-do 45.: Elmondani, mit csináltunk a szabadnapunkon)

Ez a feladat az ①-② folytatása, de míg ott olyasvalakiről volt szó, aki csinált valamit a szünetben, itt olyanról, aki semmi különöset nem csinált. A felnőtt tanulóknak rokonszenvet ébreszthet, hogy valaki a szabadnapján nyugodtan tölti az idejét otthon. Érdemes a párbeszéd meghallgatása után megkérdezni a tanulóktól, hogy mit gondolnak erről.

③ Máskor is megyek majd

(Can-do 46.: Egyszerűen elmondani véleményünket arról, amit szabadnapunkon csináltunk)

(Can-do 47.: Rövid blogbejegyzés írása a szabadnapunkon végzett tevékenységünkről)

Itt a benyomásaink megfogalmazása a legfontosabb.

Az ① részben több ember véleményét hallgatjuk meg, akik ugyanazon az eseményen vettek részt (107. oldal). A Q1-nél a 3) Kawai-san válasza a szöveg alapján nem egyértelmű, azonban a hanganyagból kiderül a negatív hozzáállása. Ezt a hanghordozásából lehet megállapítani. Kawai esetében a helyes válasz: „Nem”.

A ② rész párbeszédében felidézzük a városunk egyik eseményét. A tanár figyelmeztesse a tanulókat, hogy múlt időt használjanak. Pótlólag ismertetjük a szükséges kifejezéseket: „Kotoshi no...” (Az idei... – egy már befejeződött esemény), „Kyonen no...” (A tavalyi...), „Kono aida no...” (A múltkori...). A feleletként adható kifejezések közül csak a legalapvetőbb kettőt tüntettük fel az ábrán: „Yokatta desu. Maamaa deshita.” (Jó volt. Elmegy...), de bátran használhatjuk a 107. oldalon található mondatokat is.

A ③ részben a tanulók is megpróbálkozhatnak egy blogféleséggel. Írjanak két dolgot, amit csináltak vagy gondoltak, és mellékeljenek hozzá fényképet is. A nyelvi korlátokat ún. reáliákkal ellensúlyozhatják, tehát beragaszthatnak belépőjegyet, szórólapot vagy újságkivágást, hogy valóban szórakoztató legyen a bejegyzés.

18. lecke – Legközelebb Kiotóba szeretnék menni

① Ma érkeztem Japánba

(Can-do 48.: Egyszerű email olvasása)

(Can-do 49.: Elmesélni, mit csináltunk utazásunk során)

Beszámolok a barátomnak az utazásról, ahol a szabadságom alatt voltam. A két főszereplővel, Paulóval és a naganyjával, Mariával először találkozunk. Maria japán származású kivándorló, aki fiatal korában

hagyta el Japánt, de most hosszú idő után először újra odalátogat az unokájával, Paulóval. Kicsit komplikált a háttér, de tudomást szerezhetünk általa a Japánon kívül élő japánul beszélők egy csoportjáról.

Az 1 a 17. leckében közölt blog után a 18. leckében egy barátnak szóló e-mailt olvasunk. Itt ugyan csak egy illusztráció szerepel, de a valóságban fényképcsatolmányt kapunk, tehát az üzenet vizuális információkkal együtt lesz teljes. A 3. „(Soba wa) taihen deshita. Demo oishikatta desu.” (A sobatésztát nehéz volt megenni. De azért finom volt.) mondatból a „demo” magyarázataképpen elegendő, ha megmondjuk a fordítását. A nemzetközi kapcsolatok ápolása érdekében mindig igyekezzünk pozitívan véleményt formálni, ezért ebben a leckében is mindig az a konklúzió, hogy összességében jó volt az adott dolog.

A 2 részben azért írtuk le a „-nichi me” (valahányadik nap) és a „sorekara” (azután) kifejezéseket, mert a párbeszéd hallgatásakor szükség lesz rájuk. Előtte (akár az idegen nyelvű megfelelőjük megadásával) tisztázzuk a jelentésüket. A „sorekara” segítségével időrendbe lehet tenni a cselekményt. Itt Maria felidézzi az utazás alatt történeteket.

A 3 rész kicsit komplikált, ezért vigyázzunk, hogy ne veszítsük szem elől a párbeszéd menetét. Az „omiyage” (szuvenír) előfordult a 8. témánál (Vásárlás). Az átadáskor használt kifejezéseket „Kore, doozo!” (Tessék!), „Doomo arigatoo gozaimasu!” (Nagyon szépen köszönöm!)lehetőleg egy ajándékdoz vagy zacskó átnyújtása közben gyakoroljuk.

② Legközelebb Kiotóba szeretnék menni (Can-do 50.: Elmondani, hová utaznánk legközelebb)

Az 1 résznél két dologra kell figyelni: 1) Mit csinált? 2) Hova szeretne menni legközelebb? Az első hallgatásakor az előbbire, míg a másodiknál az utóbbira összpontosítsunk. Mivel ez az utolsó téma, ezért nem feltétlenül probléma, ha erre nem hívjuk fel a tanulók figyelmét. De abban az esetben is minimum kétszer hallgassuk végig. A fényképeken négy turistalátványosság szerepel. Több másikat találhatunk még a „Mindennapi élet és kultúra” fejezetekben, de itt elegendő ez a négy, mert a 2 rész időigényes feladat.

A 2 részben a saját utazásunkról beszélünk. Kigondoljuk a kérdésekre a választ, lejegyzeteljük, és párbokan kérdezzetjük egymást. Sok kérdést tettünk fel, hogy átismételhessük az egész tankönyvet, de minimum az 1) Hol voltál?, 6) Mit csináltál?, 7) Milyen volt? kérdésekre próbáljunk meg válaszolni. Japánon kívül tanulók esetében elképzelhető, hogy többen nem a japán útjukról, hanem egy belföldi vagy környező országba tett utazásukról beszélnek. Ebben az esetben szerencsés, ha fel tudunk kérni egy japánt beszélgetőpartnernek, mert akkor a tanuló élménybeszámolója egyben turisztikai információ is lesz az illető számára. Az pedig nagyon erős motiváció és elősegíti a kommunikációt, ha a mondandónk hasznára válik valakinek. Hogy lássuk, hol jártak a tanulók, szükség lenne egy térképre a tanterembe.

Mindennapi élet és kultúra – Japán turistalátványosságok

Japán térképét és fényképeket nézgetve beszélünk arról, hogy hová szeretnénk menni. Még izgalmasabb, ha van néhány prospektusunk. Célszerű, ha a tanár utánajár az alapvető információknak a térképen szereplő turisztikai célpontokkal kapcsolatban.

Érdekes lehet végiggondolni, hogy a tanulók országában milyen híres természeti jelenségek, templomok, várak, városok találhatóak, és össze is vethetjük Japán vagy más országok hasonló helyeivel.